

Filozofická fakulta Ostravské univerzity

Informace o přijímacích zkouškách podle studijních programů

1. Studijní program Český jazyk a literatura NMgr. Učitelství pro SŠ

Forma přijímací zkoušky: písemná

Varianta studijního programu:

- a) Aj-Cj SS
- b) Cj-Du SS
- c) Cj-Fj SS
- d) Cj-Hi SS
- e) Cj-ZSV SS

Test z **Českého jazyka a literatury** - varianta A

Úplné zadání písemné přijímací zkoušky nebo její části (u testů s výběrem odpovědi správné řešení):

Přijímací zkouška z českého jazyka a literatury**(NMgr. Učitelství pro střední školy)**

Jméno a příjmení

Univerzitní číslo

Podpis:

Jazyková část (písemný test)

Není-li uvedeno jinak, správnou možnost označte zakroužkováním příslušného písmena. U úloh, které stojí na výběru z možností, existuje jen jedna správná odpověď. Maximum je 50 bodů. Správné odpovědi u úkolu 1 jsou hodnoceny po 2 bodech, u úkolů 2–3 po 1 bodu a u úkolů 4–12 po 3 bodech. Body se neodečítají. Časová náročnost: 40 minut.

Text k úkolu č. 1:

ADJUNKT

Termín užívaný v různých významech, často dost odlišných.

1. Původně tak Jespersen (1949) označoval výrazy s funkcí atributu.
2. V české deskriptivní lingvistice se objevuje ve významu zcela jiném, totiž ve významu v zásadě odpovídajícímu tomu, v němž ho použil Harris (1962), když tak označil části věty nepatřící k jejímu jádru. V českých (ale i jiných) valenčních syntaxích termín adjunkt proto označuje nevalenční (volné, neselektované) doplnění slovesa.

Z toho plyne, že objevení se adjunktu ve struktuře by mělo být motivováno tím, že do struktury se volně přidává další strukturně nevyžadovaný sémantický rys, pro jehož vyjádření vzniká neselektovaná pozice: (zcela zjednodušeně a neformálně řečeno) např. sloveso *ocitnout se* selektuje dvě doplnění s rysy „někdo“ a „někde“ a syntax musí zajistit pozice pro realizaci těchto selekčních požadavků: **Smith se ocitl* – *Smith se ocitl u rybníka*. Naproti tomu např. sloveso *opalovat se* selektuje jedno doplnění s rysem „někdo“ a syntax opět musí zajistit pozici pro realizaci jeho selekčních požadavků; rys „někde“ je v daném případě volné (neselektované) doplnění, pro které musí zase syntax vytvořit pozici „navíc“, a to pozici adjunktu: *Smith se opaloval* – *Smith se opaloval u rybníka*. Výrazy modifikující větu jsou nutně adjunkty, protože věty nic neselektují: *Možná Petr přijde*.

Zdroj: *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. URL: <https://www.czechency.org/slovník>, upraveno.

1. Rozhodněte o pravdivosti následujících tvrzení. Označte ANO, nebo NE.

V české lingvistice se termín adjunkt používá tak, jak ho chápal Jespersen.

ANO – NE

V některých přístupech se jako adjunkt chápe přívlastek.

ANO – NE

Adjunktem ve větě *Smith se ocitl u rybníka* je „Smith“.

ANO – NE

Větná příslovce jsou vždy adjunkty.

ANO – NE

Sloveso „ocitnout se“ má dvě povinná doplnění.

ANO – NE

Text k úkolu č. 2:

A: Specifikace požadavků byla pro školní rok 2021/2022 kvůli ztíženým podmínkám v době pandemie aktualizována: v upraveném dokumentu je zdůrazněn dovednostní charakter testů a orientace na porozumění textu, jsou zpřesněny některé požadavky a některé pojmy byly vyřazeny (např. doplněk, věta jednočlenná/dvoučlenná, větný ekvivalent, přívlastek volný/těsný).

B: Vědomosti a dovednosti ověřované prostřednictvím těchto standardizovaných zkoušek jsou vymezeny

v katalogu požadavků (pro MZ) a ve specifikaci požadavků (pro JPZ): tyto dokumenty vycházejí z příslušných rámcových vzdělávacích programů a zohledňují další platné učební dokumenty, např. Standard středoškolského odborného vzdělávání.

C: Nejen v mediálním prostoru však v této souvislosti zaznívá mnoho zjevných polopravd. Na následujících řádcích se proto pokusím přiblížit koncepci těchto testů a zároveň vyvrátit alespoň některé mýty s nimi spojené.

D: Didaktické testy z českého jazyka a literatury připravuje Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: od roku 2011 vytváří testy pro maturitní zkoušku (MZ) a od roku 2015 také testy pro jednotnou přijímací zkoušku (JPZ), které ověřují mimo jiné studijní předpoklady žáků.

E: Didaktické testy z českého jazyka a literatury, které jsou zadávány v rámci jednotné přijímací zkoušky a maturitní zkoušky, jsou již několik let předmětem nejrůznějších, často velmi vášnivých diskusí.

Zdroj: Baumgartnerová, G. *Několik slov ke koncepci didaktických testů z českého jazyka a literatury* (2022).

2. Seřad'te jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost.

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

Text k úkolu č. 3:

_____ (česky předmět) je větný člen, který primárně rozvíjí _____. Ve valenční syntaxi hraje ve většině případů roli _____ – je tedy povinnou součástí větné struktury. Pokud sloveso vyžaduje doplnění předmětem ve čtvrtém pádě, nazýváme toto sloveso _____ (např. *jíst zeleninu*); pokud takové doplnění nevyžaduje, označuje se jako _____ (např. *bát se sousedova psa*).

3. Doplňte na vynechaná místa v textu po jednom jednoslovném výrazu, který stylisticky i významově zapadá do kontextu věty.

Text k úkolu č. 4:

MŠMT schválilo kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Kritéria jsou formulována pro potřeby vnějšího hodnocení instituce a vytvářejí logický rámec, který umožňuje hodnotit podmínky, průběh a výsledky vzdělávání a školských služeb na úrovni školy, vzdělávacího programu a vedení pedagogického procesu. Tento rámec umožňuje sledovat dosahování cílů vzdělávání podle školních či akreditovaných vzdělávacích programů a vyhodnotit pokrok škol v čase. Agregované údaje jsou podkladem pro hodnocení efektivity vzdělávací soustavy a jejich částí.

Zdroj: www.msmt.cz, upraveno.

4. V textu je chyba:

a) stylistická

- b) syntaktická
- c) ortografická

Text k úkolu č. 5:

16/2005 Sb.

VYHLÁŠKA

ze dne 29. prosince 2004

o organizaci školního roku

ve znění vyhlášky č. 322/2008 Sb., vyhlášky č. 111/2012 Sb., vyhlášky č. 189/2014 Sb., vyhlášky č. 217/2019 Sb. a vyhlášky č. 200/2021 Sb.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 24 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon):

§ 1

Předmět úpravy

Vyhláška upravuje podrobnosti organizace školního roku, druhy, délku a termíny jednotlivých školních prázdnin v základních a středních školách a termíny vydávání vysvědčení v těchto školách.

Zdroj: [Vyhlášky ke školskému zákonu, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#), upraveno.

5. Text náleží do stylu:

- a) publicistického
- b) odborného
- c) administrativního

6. Rozhodněte o pravdivosti následujících tvrzení. Označte ANO, nebo NE.

Proces označovaný jako zánik a vokalizace jerů odstranil dlouhé vokály ѣ a ѥ zděděné ze staroslověnštiny buďto jejich zánikem, nebo vokalizací, tzn. změnou v plný vokál.

ANO – NE

V historickém období vývoje češtiny pokračuje ústup konsonantických deklinací, protože jejich jednotné koncovky nebyly schopny vyjadřovat nastupující gramatický rod. Výjimkou jsou nt-kmeny (kuře), protože představují produktivní slovtvorný typ – názvy mláďat.

ANO – NE

7. Slova *řádek* – *řádka* patří mezi varianty:

- a) hláskové
- b) tvaroslovné
- c) slovtvorné

8. Rozdělte slovní tvar *ředitelem* svislými čarami na jednotlivé morfy:

ř e d i t e l e m

9. Který slovotvorný proces se uplatnil v případě slova *lavička*?

- a) transpozice
- b) mutace
- c) modifikace

10. Jak se nazývá syntaktický vztah závislosti dominovaného členu (podtržený výraz) v rámci níže uvedeného syntagmatu?

Ustoupil bratrovi.

- a) rekce
- b) adjunkce
- c) kongruence

11. Který nedostatek ve výstavbě výpovědi se vyskytuje v níže uvedené větě?

Poctivý člověk opovrhuje a nenávidí zákeřné lidi.

- a) atrakce
- b) anakolut
- c) zeugma

12. Odborný bohemisticky a didakticky zaměřený časopis – který se na svých webových stránkách charakterizuje jako časopis přinášející „jak články zachycující teoretický pohyb v oblasti českého jazyka, tak příspěvky zaměřené na vyučování češtiny, především na druhém stupni ZŠ a na školách středních i vysokých“ – se nazývá:

- a) Naše česká literatura
- b) Didaktis
- c) Český jazyk a literatura

Klíč s řešením:

1. NE; ANO; NE; ANO; ANO

2. E; C; D; B; A

3. Objekt; sloveso (verbum); komplementu; tranzitivní/tranzitivním (přechodné/přechodným);
intransitivní/intransitivním (nepřechodné/nepřechodným).

4. C

5. C

6. NE; ANO

7. B

8. řed | i | tel | em

9. C

10. A

11. C

12. C

Kritéria pro vyhodnocení a postup, jakým se stanoví výsledek přijímací zkoušky nebo její části:

Základní statistické charakteristiky písemné přijímací zkoušky:

a) Aj-Cj SS

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 7
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 48
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: 37,71
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 5,59

b) Cj-Du SS

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 1
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 36
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: -
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 0,0

c) Cj-Fj SS

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 2
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 41
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: -
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 5,66

d) Cj-Hi SS

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 5
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 32
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: 27,8
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 3,83

e) Cj-ZSV SS

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 1
Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50
Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 38
Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: -
Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 0,0

2. Studijní program **Český jazyk a literatura NMgr.** Učitelství pro SŠ

Forma přijímací zkoušky: **písemná**

Varianta studijního programu:

a) **Cj-Hi SS**

Test z **Českého jazyka a literatury** - varianta B

Úplné zadání písemné přijímací zkoušky nebo její části (u testů s výběrem odpovědi správné řešení):

Přijímací zkouška z českého jazyka a literatury (NMgr. Učitelství pro střední školy)

náhradní termín

Jméno a příjmení

Univerzitní číslo

Podpis:

Jazyková část (písemný test)

Není-li uvedeno jinak, správnou možnost označte zakroužkováním příslušného písmena. U úloh, které stojí na výběru z možností, existuje jen jedna správná odpověď. Maximum je 50 bodů. Správné odpovědi u úkolu 1 jsou hodnoceny po 2 bodech, u úkolů 2–3 po 1 bodu a u úkolů 4–12 po 3 bodech. Body se neodečítají. Časová náročnost: 40 minut.

Text k úkolu č. 1:

RVP PRO GYMNÁZIA — POJETÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání ve čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií má žáky vybavit klíčovými kompetencemi a všeobecným rozhledem na úrovni středoškolsky vzdělaného člověka a tím je připravit především pro vysokoškolské vzdělávání a další typy terciárního vzdělávání, profesní specializaci i pro občanský život. Gymnázium má vytvářet náročné a motivující studijní prostředí, v němž žáci musí mít dostatek příležitostí osvojit si stanovenou úroveň klíčových kompetencí, tzn. osvojit si některé důležité vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty a dokázat je využívat v osobním, občanském i profesním životě. Smyslem vzdělávání na gymnáziu není předat žákům co největší objem dílčích poznatků, **fakt** a dat, ale vybavit je systematickou a vyváženou strukturou vědění, naučit je zařazovat informace do smysluplného kontextu životní praxe a motivovat je k tomu, aby chtěli své vědomosti a dovednosti po celý život dále rozvíjet. To předpokládá uplatňovat ve vzdělávání postupy a metody podporující tvořivé myšlení,

pohotovost a samostatnost žáků, využívat způsoby diferencované výuky, nové organizační formy, zařazovat integrované předměty apod.

Absolvent gymnázia by měl v průběhu vzdělávání na gymnáziu získat široký vzdělanostní základ a dosáhnout takové úrovně klíčových kompetencí, kterou RVP G předpokládá a která mu umožní dále rozvíjet schopnosti a dovednosti v procesu celoživotního vzdělávání a získávání životních zkušeností. Takový profil absolventa dává žákům předpoklady pro vysokoškolské a další studium, pro jejich adaptabilitu v různých oborech a oblastech lidské činnosti, pro přizpůsobení se nově vznikajícím požadavkům na trhu práce i pro případné uplatnění v zahraničí.

Zdroj: RVP G*. URL: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-pro-gymnazia-rvp-g/>, upraveno.

1. Rozhodněte o pravdivosti následujících tvrzení. Označte ANO, nebo NE.

Uvedený RVP se zaměřuje rovněž na víceletá gymnázia.

ANO – NE

Jedním z cílů gymnaziální výuky je příprava na studium na vysoké škole.

ANO – NE

Tvar „fakt“ (v textu zvýrazněn) poukazuje na to, že autoři slovo chápou jako neutrum.

ANO – NE

Dominantní složkou gymnaziální výuky by mělo být předávání maxima vědomostí.

ANO – NE

Absolvent gymnázia by měl překročit úroveň klíčových kompetencí, kterou prezentuje uvedený RVP.

ANO – NE

Text k úkolu č. 2:

A: Navíc umožňují hledat odpověď na řadu klíčových otázek, kterými se nauka o akvizici zabývá, jako jsou například role jazykového transferu (tj. vlivu mateřštiny na osvojování cizího jazyka) a odlišnosti mezi mezijazykem a jazykem rodilého mluvčího, jakož i odlišnosti ve vyjadřování různých mluvčích.

B: Společně pak mají tyto korpusy to, že zachycují tzv. mezijazyk, tedy jazyk ve vývojové fázi, která ještě nedosahuje úrovně obvyklé pro dospělého rodilého mluvčího. Akviziční korpusy jsou proto sbírkou dokladů o tom, jak osvojování probíhá a jaké jsou typické rysy osvojovaného jazyka.

C: Existují přitom různé typy těchto korpusů v závislosti na médiu (psaný či mluvený korpus), typu jazyka (mateřský či cizí) či charakteristice mluvčího (dítě, dospělý, mluvčí s řečovou poruchou, rodilý či nerodilý mluvčí, mluvčí ze sociokulturně či jinak znevýhodněné komunity aj.).

D: Nauka o jazykové akvizici se zabývá zkoumáním procesů osvojování mateřského či cizího jazyka. Jakkoliv doklady o spekulacích o podstatě tohoto procesu nacházíme již ve starověku, jako vědní obor a součást aplikované lingvistiky se ustavuje až v polovině 20. století, kdy nachází své místo v univerzitních studijních programech. Jako každý vědecký obor pracuje i nauka o jazykové akvizici s konkrétními daty a od 80. let 20. století tato data stále častěji pocházejí z tzv. akvizičních korpusů.

E: Jde o speciální typ jazykových korpusů, které si nejlépe představíme jako počítačově zpracované a prohledávatelné sbírky textů, jejichž původci jsou ti, kdo si jazyk osvojují: děti osvojující si mateřštinu nebo studenti (ať už v dětském, či dospělém věku) osvojující si další, zpravidla cizí, jazyk.

Zdroj: Šormová, K. a kol. *Korpusy v jazykovém vyučování*, s. 16, upraveno.

2. Seřad'te jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost.

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

Text k úkolu č. 3:

_____ členění větné je syntaktická koncepce, která zkoumá vliv známosti/neznámosti informace na slovosled věty. Ve větě tak můžeme identifikovat _____, které reprezentuje (z předchozího kontextu) známou informaci, _____, jenž je typicky vyjádřen verbem finitem, a _____, tedy jádro výpovědi – nový informační vklad. V bezpříznakové české větě se obvykle toto jádro objevuje na _____.

3. Doplňte na vynechaná místa v textu po jednom jednoslovném výrazu, který stylisticky i významově zapadá do kontextu věty.

Text k úkolu č. 4:

Provázející učitel má dvě klíčové role. První je zajištění kvalitní praxe. Z pedagogického výzkumu víme, že efektivní učení je učení reflektované. Provázející učitel je ten, kdo se studenty na praxích jejich zkušenost reflektuje a zajišťuje tak, že si student z praxe odnese maximum. Druhá role je v propojení školní praxe s akademickým prostředím.

Zdroj: <https://www.eduin.cz/>, upraveno.

4. V textu je chyba:

- a) stylistická
- b) syntaktická
- c) ortografická

Text k úkolu č. 5:

310/2018 Sb.

VYHLÁŠKA ze dne 12. prosince 2018 o krajských normativních ve znění vyhlášky č. 572/2020 Sb. a vyhlášky č. 111/2022 Sb. Uvedené změny nabývají účinnosti dnem 1. 1. 2023. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 161c odst. 2 písm. b) a § 170 písm. f) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 101/2017 Sb.:

Zdroj: [Vyhlášky ke školskému zákonu, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#), upraveno.

5. Text náleží do stylu:

- a) publicistického
- b) odborného
- c) administrativního

6. Rozhodněte o pravdivosti následujících tvrzení. Označte ANO, nebo NE.

Praslovanština je fakticky nedoložený slovanský „prajazyk“, z něhož se vyvinula čeština i ostatní slovanské jazyky. Její začátek se klade do prvních století (300–400) našeho letopočtu, konec do období kolem roku 1000.

ANO – NE

Na území českého národního jazyka se vydělují tyto nářeční skupiny: česká nářečí v užším slova smyslu, dále českomoravská, středomoravská, východomoravská, slezská a těšínská nářeční skupina.

ANO – NE

7. Slova *hadr* – *hadra* patří mezi varianty:

- a) hláskové
- b) tvaroslovné
- c) slovotvorné

8. Rozdělte slovní tvar *lod'stvo* svislými čarami na jednotlivé morfémy:

l o d' s t v o

9. Který slovotvorný proces se uplatnil v případě slova *koláček*?

- a) transpozice
- b) mutace
- c) modifikace

10. Jak se nazývá syntaktický vztah závislosti dominovaného členu (podtržený výraz) v rámci níže uvedeného syntagmatu?

Oslovil kolegu.

- a) rekce
- b) adjunkce
- c) kongruence

11. Který nedostatek ve výstavbě výpovědi se vyskytuje v níže uvedené větě?

Ničení a šlapání po trávníku se zakazuje.

- a) atrakce
- b) zeugma
- c) anakolut

12. Odborný bohemisticky a didakticky zaměřený časopis – který se na svých webových stránkách charakterizuje jako časopis přinášející „jak články zachycující teoretický pohyb v oblasti českého jazyka, tak příspěvky zaměřené na vyučování češtiny, především na druhém stupni ZŠ a na školách středních i vysokých“ – se nazývá:

- a) Český jazyk a literatura
- b) Fraus a jeho jazyk
- c) Domácí jazyk a literatura

Klíč s řešením:

- 1. NE; ANO; ANO; NE; NE
- 2. D; E; C; B; A
- 3. aktuální; téma (východisko, východiště); tranzit; réma; konci
- 4. C
- 5. C
- 6. ANO; NE
- 7. B
- 8. l o d' | s t v | o
- 9. C
- 10. A
- 11. B
- 12. A

Kritéria pro vyhodnocení a postup, jakým se stanoví výsledek přijímací zkoušky nebo její části:

Základní statistické charakteristiky písemné přijímací zkoušky:

a) Cj-Hi SS

Počet uchazečů, kteří se zúčastnili písemné přijímací zkoušky: 1

Nejlepší možný výsledek písemné přijímací zkoušky: 50

Nejlepší skutečně dosažený výsledek písemné přijímací zkoušky: 29

Průměrný výsledek písemné přijímací zkoušky: -

Směrodatná odchylka výsledků písemné přijímací zkoušky: 0,0

Ostrava 20. 6. 2023

Zpracovala: Romana Gračková

Za správnost odpovídá: prof. Mgr. Jan Malura, Ph.D.